

До Научното жури
назначено със Заповед № 729/20.10.2023 г.
на Ректора на Варненския свободен университет
„Черноризец Храбър“
проф. д-р Петър Христов

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Красимир Любенов Димитров
преподавател по гражданско и семейно право в ЮФ на СУ „Св. Климент
Охридски“

Уважаеми членове на Научното жури,

Представени са материали, с които д-р Мария Петрова Петрова участва в конкурса и които съответстват на приложимата към него правна уредба (според Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му, Наредба № 3 от 23.04.2021 г. за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Според тези материали:

1. Информация за кандидата:

1. Общо представяне на процедурата и кандидата.

Със заповед № 729/20.10.2023 г. на Ректора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ проф. д-р Петър Христов съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ във ВСУ „Ч. Храбър“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право (Семейно и наследствено право)).

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат: гл. ас. д-р Мария Петрова Петрова от ВСУ „Ч. Храбър“.

Представеният от гл. ас. д-р Мария Петрова комплект материали на хартиен/електронен носител е в съответствие с Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му,

Наредба № 3 от 23.04.2021 г. за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“ и включва всички изискуеми документи.

Д-р Петрова участва в настоящата процедура с и е приложила общо 11 научни труда, от които 1 монография „Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“, и монографията „Семейноправното положение на малолетните и непълнолетните родители“, СИЕЛА, 2023, 10 статии и доклади. В допълнение е представила и резюме на докторския си труд, както и автореферата на същия.

Гл. ас. д-р Мария Петрова притежава дългогодишен академичен опит в областта на Гражданското и семейното право, включително в Семейното и наследствено право.

Общият ѝ трудов стаж е над 31 години, от които 26 години юридически стаж; 26 години като преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър“, Юридически факултет и 25 години като действащ адвокат.

Гл. ас. д-р Мария Петрова Петрова е завършила специалност „Право“ в Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ през 1997 г., с отличен успех, от 1998 г. е получила юридическа правоспособност по надлежния ред. Предходното ѝ висше образование е от 1990 г., по специалност „Руска филология“, във Факултет „Славянски филологии“ при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и следдипломни квалификации от 1992 г. и 1993 г. От 1998 г. и понастоящем е действащ адвокат, вписана е в Адвокатската колегия на гр. Варна. От 1998 г. до настоящия момент Мария Петрова е преподавател във ВСУ „Ч. Храбър“, както следва: от 1998 г. – хоноруван, от 2001 г., след спечелен конкурс – щатен, като поетапно е заемала следните длъжности: асистент, старши асистент, главен асистент, която последна длъжност заема и сега. През посочените години кандидатът е преподавал различни правни дисциплини, измежду които основно Семейно и наследствено право, Вещно право, Гражданско право – обща част, Международно частно право и Трудово право.

От 2020 г., след успешно защитена дисертация на тема „Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“, Мария Петрова притежава ОНС „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, по докторска програма „Гражданско и семейно право“.

Не познавам лично кандидатката, но нямам впечатления за нейни изяви извън конкурса, освен по повод участието ми в научното жури при публичната защита на докторската ѝ дисертация „Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“ за присъждане на ОНС „доктор“ през 2020 г., за която съм дал положително становище с висока оценка за качествата на написания труд.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата.

2.1. Оценка на учебно-педагогическа дейност

В момента кандидатката заема академична длъжност „главен асистент“ във ВСУ „Ч. Храбър“. Има 26 г. професионален опит в академичната област. Ръководител е на Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на ВСУ „Ч. Храбър“. През настоящата учебна година учебната ѝ натовареност включва преподаването на лекционните курсове и семинарните занятия по учебните дисциплини „Семейно и наследствено право“ и „Вещно право“, с което отговаря и на приетите от университета норми, както и на изискванията на ЗРАСРБ за заемане на академична длъжност „доцент“.

2.2. Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Въз основа на представената документация от гл ас. д-р Мария Петрова, могат да бъдат направени следните обобщения: **изследванията на кандидатката** и като обем, и като качество са в съответствие със ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Наредба № 3 от 23.04.2021 г. за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Централно място при оценката на научната продукция на кандидатката безспорно заема хабилитационният труд на тема „Семейноправното положение на малолетните и непълнолетните родители“. Темата на монографичния труд до този момент не е била обект на научно изследване. Липсата на единно изследване по поставената тема подчертава нейната актуалност. Монографията е в обем 150 страници и е структурирана в увод; шест параграфа: § 1. Семейноправното качество „родител“ и „децата-родители“, § 2. Правна уредба на семейноправното положение на ненавършилите пълнолетие родители; § 3. Правоспособността и

дееспособността на ненавършилите пълнолетие родители; § 4. Малолетните родители; § 5. Непълнолетните родители; § 6. Съотношението между малолетните, непълнолетните и пълнолетните родители; заключение и библиография. Преди увода се съдържа обръщение към читателите, списък на използваните съкращения, както и съдържанието на монографията с указване на страниците на отделните ѝ части. В параграф пети отделно е обособено семейноправното положение на непълнолетните родители в и извън брака. В заключението място намират както авторските изводи, така и предложенията за усъвършенстване на нормативната уредба (*de lege ferenda*). Книгата е първото монографично изследване на семейноправното положение на малолетните и непълнолетните родители, които авторката обобщено нарича с термина „ненавършили пълнолетие“ родители, което подчертава нейната уникалност и значимост. Тази разработка е първото цялостно изследване по избраната тема.

Съдържанието на текста на изложението е правилно структурирано и отговаря на избраната структура. В увода се подчертава, че изследването не претендира за изчерпателност, но има за цел да предизвика дискусия по проблемите, които възникват при сега действащата правна уредба, и по-конкретно – в съдебната практика. Посочено е, че изследването е съобразено със законодателството към месец август 2023 г. В § 1 е дадена дефиниция на основните понятия, с които авторката борава, като е разкрита същността и историческите корени на правната връзка „родител-дете“, посочени са начините на възникването ѝ: от установения произход на детето или от осиновяване. Включен е коментар на законовата регламентация, с акцент върху основните източници на семейното право, при съпоставяне с правната уредба на някои законодателства на чужди държави. Особено място е отредено на семейната материална и процесуална правоспособност и дееспособност на родителите, които не са навършили пълнолетие, като авторката ги нарича „деца-родители“, с оглед двойката им правна природа – на деца, които са станали и родители на своите деца. Направен е отделен преглед на семейноправното положение на малолетните и на непълнолетните родители, както и е направен анализ на съотношението между малолетните, непълнолетните и пълнолетните родители. Обърнато е специално внимание на празнотите в законодателството по проблемите на ранното родителство, на правния статус на малолетните и непълнолетните родители. И на последно място, в заключението, след направените изводи, са направени мотивирани предложения *de lege ferenda*, които намирам за уместни.

Другите научни разработки, представени в настоящия конкурс, са в области, към които кандидатката проявява научни интереси. Те са основно в областта на произхода, като някои от тях са от други части на областта на семейното право, а трети – от сферата на частното право. Като цяло

публикациите на кандидатката потвърждават последователността на научната дейност на д-р Петрова.

Общият брой на точките в справката за наукометричните показатели на гл. ас. д-р Петрова е 300 т., които отговарят на необходимото количество точки.

Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания:

За първи път в нашата доктрина се прави систематично изследване на семейноправното положение на малолетните и непълнолетните родители. Изследването предизвиква дискусия по наболели през последните десетилетия проблеми при така увеличилото се ранно родителство. Резултатите от него имат важно теоретично и практическо значение, тъй като изводите и предложенията, формулирани в монографията, могат да бъдат използвани както при последващи научни изследвания, така и при усъвършенстване на законодателството, а също с образователна и правоприложна цел. Значим е и личният принос на авторката не само заради самостоятелността на проведеното изследване и написването на труда, но и с оглед задълбочения човешки и професионален подход към монографичния ѝ труд. Приносни моменти са налице и в представените за участие в конкурса останали нейни публикации. В монографията и в останалите представени в конкурса свои публикации д-р Петрова е спазила изискванията за коректно цитиране на използваните от нея източници. Справката на цитируемостта на кандидатката показва, че тя има достатъчна разпознаваемост в научните среди. Представени са доказателства за изпълнение на необходимия брой от 50 точки цитирания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Към момента на изготвяне на рецензията няма доказателства за наличието на плагиатство в трудовете на кандидатката по настоящата процедура. Считам, че приносите на гл. ас. д-р Мария Петрова са нейна лична заслуга.

3. Критични забележки и препоръки

В основната публикация (монографията) е използвана нетипична за научен труд структура, предвид разделянето на съдържанието по параграфи, а не по глави. Това обаче не влияе по никакъв начин на качеството на научното изследване.

В представената монография е използван нетипичен за българската правна система термин „ненавършили пълнолетие“ родители. Струва ми се, че по-подходящо би било да се използва словосъчетанието „малолетни и непълнолетни“ родители.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Мария Петрова Петрова отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредба № 3 от 23.04.2021 г. за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“. Кандидатката в конкурса е представила достатъчен брой научни трудове, които не дублират материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и отговарят на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“. В работите на д-р Петрова има оригинални научни и приложни приноси. Теоретичните ѝ разработки имат научна значимост и практическа приложимост, като освен това те имат определена ориентация и към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Петрова е несъмнена. Постигнатите от нея резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват Наредба № 3 от 23.04.2021 г. за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“ за приложение на ЗРАСРБ и правилника за приложението му. След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научно-изследователски, научно-теоретични и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на гл. ас. д-р Мария Петрова Петрова на академичната длъжност „доцент“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право /Семейно и наследствено право/).

29.12.2023 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Красимир Димитров